



Til Kultur- og kirke departementet  
Postboks 8030 Dep  
0030 Oslo

## HØRINGSUTTAELSE TIL RAPPORTEN "KARTLEGGING OG VURDERING AV UTVIKLINGEN I DEN NORSKE FILMBRANSJEN"

### Innledning

Hedmark og Oppland fylkeskommuner har sammen med de tre kommunene i Lillehammerregionen vedtatt at kulturbasert næringsutvikling skal være et av hovedsatsningsområdene i regionen de kommende årene. De to fylkeskommunene er også høringsinstans i forhold til Rambøllrapporten, og kommer til å avgi en felles uttalelse til departementet.

Film3s høringsuttalelse er basert på selskapets behov for en framtidig statlig filmpolitikk som styrker regionale satsninger innen film- og fjernsynsfeltet i Norge. Film3s uttalelse gir anbefalinger som er bygget på de erfaringer selskapet har opparbeidet gjennom sin funksjonsperiode, og på de politiske signaler som er gitt av oppdragsgiverne (eierne). Derfor vil Film3s høringsuttalelse være noe mer detaljert og tiltaksorientert enn de høringsuttalelser som vil komme fra de berørte politiske organer i regionen.

### Mandat

I Rambøllrapportens mandat pkt. 2 heter det:

"Departementet ønsker en vurdering av hvordan en regional filmsatsning kan gjennomføres i Norge og hva statens rolle eventuelt kan være i en slik satsning".

Film3 mener at dette punktet er mangelfullt beskrevet i Rambøllrapporten. Derfor vil denne høringsuttalelsen bygge på de erfaringer som er gjort i Film3-regionen (fylkene Hedmark og Oppland) siden virksomheten startet opp høsten 2002. Uttalelsen vil også peke på hvilke utviklingsmuligheter innlandet ser innenfor film- og fjernsynsproduksjon med bakgrunn i de fortrinn regionen er i besittelse av.

## Generelt

Film3 AS er et utviklingsselskap for film- og fjernsynsproduksjon i innlandet. Film3 AS er eiet av Hedmark fylkeskommune, Oppland fylkeskommune, Lillehammer kommune, Øyer kommune, Gausdal kommune og Lillehammer Kunnskapspark (SIVA).

Selskapets oppdrag er å:

- Investere kommersielt i spillefilmer og i store fjernsynsproduksjoner med kommersielt potensial
- Være bidragsyter til og motivasjonspunkt for utviklingsaktiviteter i miljøet
- Yte tilskudd til kortfilmer og dokumentarfilmer
- Yte tilskudd til utvikling av prosjektideer
- Være en utvikler for en bærekraftig næringsklynge innen film- og fjernsynsproduksjon i innlandet
- Medvirke til en oppbygging av relevant infrastruktur
- Medvirke til en nødvendig oppbygging av kunnskaps- og erfaringskompetanse
- Være en katalysator for den unge filmen i Norge

## Fortrinnsbetraktninger

Den norske Filmskolen er en del av utdanningstilbudet ved Høgskolen i Lillehammer. Skolen gir så langt en treårig utdanning innen lyd, lys, produksjon, regi, manus, klipp og produksjonsdesign. Det planlegges et tilbud om masterstudier.

Høgskolen har også et 3-årig utdanningstilbud innen fjernsynsregi og fjernsynsteknikk.

Fabelaktiv på Hamar er det tredje største selskapet for fjernsynsproduksjon i Norge - utenom NRK og TV2.

Antallet profesjonelle film- og fjernsynsarbeidere i regionen har øket med 15 arbeidsplasser fra 2003 til i dag.

Natur- og kulturlandskapet i regionen er særpreget og egner seg godt som kulissebakgrunn for fortellinger fra norsk småbymiljø, bygdemiljø og for villmarks- og fjellhistorier.

Det etableres nå et kommersielt film- og fjernsynsstudio på 670 m<sup>2</sup> i Fakkeldgården et lite steinkast fra film- og fjernsynsutdanningene ved Høgskolen.

Regionen er rikelig utstyrt med øvrig infrastruktur etter OL.

Oppbyggingen av en kompetanseklynge i tilknytning til studio, til utdanningene og til samlokaliseringshuset Fabrikken er i godt gjenge.

De to fylkeskommunene og kommunene i Lillehammerregionen har kulturbasert næringsutvikling som et av hovedsatsningsområdene i sine langsiktige planer. Fylkeskommunene og kommunene i Lillehammerregionen er i arbeid med å etablere et filmsenter i regionen.

### **Generell politikk**

De to fylkeskommunene har en langsiktig politikk for satsning på kultur som en av de prioriterte utviklingsarenaene for innlandet. Film-og fjernsynsproduksjon er ett av satsningsfeltene. Konkret har dette medført etableringen av utviklingselskapet Film3 AS som fra 2003 til i dag har fått tilført regional utviklings- og produksjonskapital med til sammen kr. 8 660 000. Av dette er 6,9 mill. dedikert som investerings- og/eller tilskuddskapital direkte inn i produksjoner.

Oppland fylkeskommune har valgt å beskrive sin helhetsatsning på audiovisuell produksjon gjennom "Filmhuset" (også benyttet i Rambøllrapporten). Dette viser en satsningsstruktur som deler arbeidsfeltet i 4 etasjer, og der de to øverste etasjene beskriver den profesjonelle delen av satsningen.

Film3 holder til i de to øverste etasjene i det regionale filmhuset for innlandet. Eierne av og bidragsyterne til selskapet har et langsiktig politisk siktemål med satsningen. Målsettingene har både næringspolitisk og kulturpolitisk forankring.

### **Kulturpolitisk**

Film i alle formater er et sterkt kunstnerisk og kulturelt uttrykksmiddel, både som historiske dokumenter, som dokumentasjon av en samtid og som frittstående kunstneriske uttrykk. Kulturelt mangfold er en klar forutsetning for filmens nytteverdi i både samtidsdokumentasjon, i framstillingen av historien og som element i en dynamisk samfunnsutvikling.

De kulturpolitiske begrunnelsene for en regional filmutvikling ligger i de muligheter som etableres for å sikre historiefortellinger med bakgrunn i et bredt spekter av uttrykk - et mangfold som ikke kan utvikles ved at alle ressurser knyttes opp mot sentrale miljøer og beslutningstakere.

### **Næringspolitisk**

Innlandet er preget av nedbygging av tradisjonell industri og virksomhet knyttet til landbruk. Derfor satses det på å bygge opp kompetanse og miljøer knyttet til virksomhetsområder som i framtida kan representere verdiskapning innenfor nye industrifelter. Film- og fjernsynsproduksjon er et av de virksomhetsfeltene det knyttes forventninger til og som sees på som en framtidig vekstnæring. I og med at innlandet representerer det utdanningsmessige tyngdepunktet innenfor dette fagområdet, er det naturlig at det etableres et næringspolitisk virkemiddelapparat i forlengelsen av kompetanseutviklingen.

### **Gjennomføringen av en regional filmsatsning**

Erfaringene med regional filmsatsning i Europa er sammensatte og mangfoldige. Noen av de mest vellykkede finner vi i nabolandet Sverige. Der er det bygget opp ressursentra som har satsset på en kombinasjon av infrastrukturell oppbygging, satsing på relevante utdanningsveier, utvikling av kunstnerisk krevende kortfilmproduksjoner og produksjon av kommersiell kinofilm og fjernsynsdrama. Enhetene er finansiert i en kombinasjon av regional og statlig finansiering.

I Norge har en den statlige regionale filmpolitikken tradisjonelt vært knyttet opp mot de to filmsentrene i Nord-Norge og på Vestlandet. Utviklingen de tre-fire siste årene har vist en oppblomstring av nye enheter som har hatt et annet finansielt grunnlag og som er sterkere næringspolitisk fundamentert enn filmsentrene.

Erfaringene fra Film3s virksomhet som utøvende filmsenter for innlandet og som utvikler av større film- og fjernsynsdramaproduksjoner gjennom Film3s fond, tilsier at de svenske modellene også er gjennomførbare og funksjonelle i Norge.

Organiseringen av virksomheten og funksjonsfordelingen mellom de ulike komponentene er selvsagt gjenstand for diskusjon, men på bakgrunn av oppnådde erfaringer gjennom Film3s virksomhet, vil styret i Film3 fremme følgende

### **Ønsker og anbefalinger**

#### **1. Ressurscenter**

De to fylkeskommunene er eiere av Film3 AS.

Det arbeides nå for å etablere et filmsenter - på linje med Vest-Norsk og Nord-Norsk - for innlandet.

Styret i Film3 anbefaler at all virksomhet som knytter seg til utvikling av profesjonell film- og fjernsynsproduksjon i Innlandet (filmhusets to øverste etasjer) organiseres i et ressurscenter. Et slikt senter skal ta seg av alle funksjoner som kreves for å kunne utvikle virksomhetsområdet både kulturpolitisk og næringspolitisk:

- Et senter for faglig utvikling og profesjonalisering av det bransjerelaterte virksomhetsområdet.
- Et virkemiddelapparat for utviklingsaktiviteter for kort-, dokumentar- og spillefilmproduksjon.
- Et kommersielt utviklingsapparat for medvirkning i store produksjoner
- Et koordinerende ledd for tilrettelegging av internasjonale produksjoner til regionen.

## 2. Statlige rammebevilgninger med krav til regional medvirkning

Film3 AS utøver sin virksomhet på bakgrunn av en "spleis" mellom statlige og regionale midler. Utgangspunktet er en statlig bevilgning der det ligger et krav om regional finansiering tilsvarende den statlige. Hvilken bevilgning som skal "trumfe" den andre, kan godt diskuteres. Dersom regionen er innstilt på å binde sine bevilgninger innenfor 3-årsperioder, kan det godt tenkes at slike bevilgninger kan være premissgivende for bevilgningene over statsbudsjettet. Langsiktighet i en slik satsning vil være hensiktsmessig for alle involverte parter - både de bevilgende myndigheter og de som skal nyte godt av virkemidlene.

## 3. Regional styringsrett over bevilgningene

Regionens medvirkning vil være betinget av full styringsrett over virkemiddelapparatet - innenfor de lover og retningslinjer staten legger til grunn for virksomheten. Det er vanskelig å tenke seg at bevilgende myndigheter på regionalt plan vil bidra økonomisk til et system der statlige myndigheter, gjennom sentralt etablerte forvaltningsregimer, tar kontrollen over virkemiddelbruken. Det anbefales at statlige midler til regional filmutvikling forvaltes av Stortinget og departementet.

## 4. Utvikling av infrastruktur

Film3 AS fungerer i dag som et koblingspunkt mellom alle infrastrukturelle komponenter i regionen gjennom sin nære kontakt med utdanningsinstitusjonene, med produksjonsmiljøet og med sin kunnskap og oversikt over natur- og kulturlandskap. Forvaltningen av de økonomiske ressursene Film3 har tilgang til, utgjør en vesentlig del av områdets infrastruktur.

I løpet av året etableres Lillehammer Filmstudio i tilknytning til Fakkeltårnet på Storhove. Studiolokalene er på 670 m<sup>2</sup> og vil bli organisert som et kommersielt foretak i en blanding mellom offentlige og private eiere. I tilknytning til studiolokalene vil det også etableres en infrastruktur for etterarbeid både for film- og fjernsynsproduksjoner.

Fabelaktiv på Hamar tok sist høst i bruk sitt nye studio for fjernsynsproduksjon. Dette er et studio på 350 m<sup>2</sup> som har topp moderne utstyr både for direktesendte TV-produksjoner og for postproduksjon for de fleste formater.

Gjennom disse fasilitetene er innlandet godt forberedt til å bidra med fullskala infrastruktur for de aller fleste behov.

## **5. Skatteincentiver - internasjonale produksjoner**

En videre bransjeutvikling innenfor norsk film- og TV-produksjon krever større muligheter for kompetanseutveksling og samarbeidsprosjekter med utenlandske produksjonsselskaper. Gjennom oppbygging av innlandsregionens infrastrukturelle fortrinn vil det være naturlig å invitere internasjonale produksjoner inn i området. Dette vil bare kunne gjennomføres dersom Norge legger til rette for bransjerelaterte skatteincentiver på linje med for eksempel Island, Wales og New Zealand.

## **6. Begrepsapparat**

Både politikere, byråkrater og vanlige folk har betydelige problemer med å skille mellom begrepene i bransjens innarbeidede termer. I utformingen av framtidens filmpolitikk må det ryddes opp i begrepsapparatet. Film3 mener det vil være en styrke for forståelsen av virksomhetsområdet at de regionale enhetene gis et entydig begrep og en entydig innholdsforståelse:

### **Regionale ressursentra for film- og fjernsynsproduksjon**

som omfatter det vi i dag har delt inn i "Filmsentre", "Filmfond" og "Filmkommisjoner"

## **7. Endret budsjettstruktur**

En framtidig statlig budsjettstruktur må avspeile den foreslåtte organisatoriske samordningen av funksjonene slik at midlene over statsbudsjettet legges inn som dedikerte sekkebevilgninger til de regioner som inngår i statens regionale filmsatsning.

## **8. Notifikasjon**

Et framtidig regionalt virkemiddelapparat for film- og fjernsynsproduksjon må sikres nødvendig notifikasjon i forhold til EØS-avtalen, både hva gjelder kort- og dokumentarfilm, fjernsynsproduksjoner og spillefilm. Departementet må sikre de nødvendige godkjenninger i tråd med gjeldende praksis for regionale filmfond/filmsentre innenfor EU-området.

## **Statens rolle**

Det ligger til rette for et større mangfold i utviklingen av audiovisuelle uttrykk med bakgrunn i norsk samtid, historie og kultur. De prosesser som nå er i gang i mange av landets regioner har et potensial for en framtidutvikling som vil kunne gi betydelig vekst innenfor et virksomhetsområde som til nå har vært merkbart sentralisert.

Film3 AS mener at statens rolle ligger i å legge forholdene til rette for en framvekst av kompetanse, infrastruktur og økonomiske virkemidler som er egnet til å fremme den påbegynte utviklingen. For å lykkes med en slik utvikling trengs en statlig medvirkning i

utforming av formelt rammeverk og forvaltningsordninger som har nødvendige godkjenninger i nasjonale og internasjonale forvaltningsorganer. Det må også være statens rolle å stille til disposisjon et finansielt grunnlag for de regionale virksomhetene som gjør at de funksjoner som inngår i de regionale enhetene kan iverksettes innenfor de målsettinger som gjelder for arbeidsområdet. Det er av avgjørende betydning at den regionale virksomheten i innlandet får anledning til å utvikle seg i tråd med strukturene som er skisserte i "Filmhuset", og at staten gir den nødvendige organisatoriske frihet i oppbygging av de ønskede funksjoner.

### Konklusjon

Film3 AS ser med forventning fram til departementets bearbeiding av de innspill som kommer i tilknytning til Rambøllrapporten. Selskapet er rede til å ta på seg det nødvendige ansvaret i forhold til de oppgaver det som er definerte gjennom dette høringsdokumentet. Erfaringene tilsier at regionen er i gang med en utvikling innenfor film- og fjernsynsfaglig virksomhet som vi tror vil være et viktig bidrag i en framtidig utvikling av norsk filmpolitikk.

Lillehammer 21.03.06

Bjørn Nørstegård  
(Styreleder)

  
Terje Gloppen  
(Direktør)